

Polecenia podsumowujące

1. Oceń wpływ planu Marshalla na powojenną Europę.
2. Omów znaczenie dla świata powstania dwóch wrogich sojuszy wojskowych – NATO i Układu Warszawskiego.
3. Przedstaw politykę aliantów zachodnich i Sowietów względem Niemiec po 1945 r.

Żelazna kurtyna

III 1946 – przemówienie Churchilla w Fulton, użycie po raz pierwszy pojęcia: żelazna kurtyna.

Plan Marshalla i utworzenie RWPG

1947 – zapowiedź udzielenia przez USA pomocy wojskowej i materialnej państwom zagrożonym przez komunizm – doktryna Trumana.
1947 – ogłoszenie amerykańskiego Programu Odbudowy Europy (planu Marshalla) – wsparcia finansowego w postaci pożyczek i kredytów na preferencyjnych warunkach dla zniszczonych przez wojnę krajów Europy; odrzucony przez kraje znajdujące się pod wpływem ZSRS.
1948 – powstanie Europejskiej Organizacji Współpracy Gospodarczej (OEEC) odpowiedzialnej za rozdział pieniędzy w ramach planu Marshalla.
1949 – powstanie Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej (RWPG) w odpowiedzi państw bloku wschodniego na plan Marshalla.

Powstanie NATO i Układu Warszawskiego

1949 – powstanie NATO – sojuszu wojskowo-politycznego o charakterze obronnym i funkcjonującego na zasadach ONZ. Pierwsi członkowie: USA, Kanada i 10 państw Europy Zachodniej.
1955 – utworzenie Układu Warszawskiego przez ZSRS w odpowiedzi na przyjęcie Republiki Federalnej Niemiec do NATO.

Podział Niemiec

Odmienne polityka ZSRS i pozostałych aliantów w stosunku do okupowanych stref Niemiec.
1947 – połączenie amerykańskiej i brytyjskiej strefy okupacyjnej w Bizonię; reformy mające odbudować gospodarkę Niemcy.
1948–1949 – most powietrzny.
I 1949 – powstanie Trizonii (poszerzenie Bizonii o strefę francuską).
IX 1949 – przekształcenie Trizonii w Republikę Federalną Niemiec ze stolicą w Bonn, pierwszym kanclerzem Konrad Adenauer.
X 1949 – utworzenie z sowieckiej strefy okupacyjnej Niemieckiej Republiki Demokratycznej ze stolicą w Berlinie Wschodnim.
Berlin Zachodni demokratyczną enklawą na terenie komunistycznej NRD, z własną konstytucją i gwarancjami bezpieczeństwa NATO; współpraca z RFN.
NRD ściśle powiązana z ZSRS i rządzona przez niemieckich komunistów.
1953 – powstanie berlińskie.

Mur berliński

Reżim komunistyczny w NRD jednym z najsurowszych w całym bloku sowieckim. Obywatele kontrolowani przez tajną policję – Stasi.
Pogłębiające się dysproporcje poziomu życia między dwoma państwami niemieckimi przyczyną ucieczek z NRD do RFN.
1961 – budowa muru berlińskiego przez władze NRD na polecenie ZSRS.
Mur berliński symbolem podziału Europy.
1972 – układ między NRD a RFN gwarantujący rozwijanie stosunków na zasadach równouprawnienia i potwierdzający nienaruszalność granic.

Polecane publikacje

- J.L. Gaddis, *Zimna wojna. Historia podzielonego świata*, tłum. B. Pietrzyk, Kraków: Znak, 2007.
H. Jähner, *Czas wilka. Powojenne losy Niemców*, przeł. A. Żychliński, Poznań: Wyd. Poznańskie, 2021.
M. Orzechowski, *Zdarzyło się w Berlinie. Polak patrzy na Mur*, Warszawa: Muza, 2012.

